

Příklad 1. Rozhodněte o lokální a globální existenci a jednoznačnosti řešení počátečních úloh:

$$1) \begin{cases} y'(t) = \sin(ty(t)), & t \in I, \\ y(0) = 1, \end{cases}$$

$$3) \begin{cases} y'(t) = (t + y(t))t^2y^2(t), & t \in I, \\ y(0) = 1, \end{cases}$$

$$2) \begin{cases} y'(t) = 1 + \sqrt[3]{y^2(t)}, & t \in I, \\ y(0) = 0, \end{cases}$$

$$4) \begin{cases} y'(t) = e^t + \frac{t}{y(t)}, & t \in I, \\ y(0) = 1. \end{cases}$$

Příklad 2. Následující počáteční úlohu převedte na počáteční úlohu pro jednu rovnici vyššího řádu a najděte její řešení:

$$1) \begin{cases} y_1'(t) = 2y_1(t) + y_2(t), & t > 0, \\ y_2'(t) = 1 - y_1(t), & t > 0, \\ y_1(0) = 1, \\ y_2(0) = 0, \end{cases}$$

$$2) \begin{cases} y_1'(t) + y_2'(t) = 4y_1(t) - 2y_2(t), & t > 0, \\ y_1'(t) - y_2'(t) = -2y_1(t) - 4y_2(t), & t > 0, \\ y_1(0) = 1, \\ y_2(0) = 1. \end{cases}$$

Příklad 3. Následující úlohu převedte na počáteční úlohu pro soustavu diferenciálních rovnic prvního řádu:

$$1) \begin{cases} y''(t) + 2y'(t) + 3y(t) = 1, & t > 0, \\ y(0) = 1, \quad y'(0) = 2, \end{cases}$$

$$3) \begin{cases} y''(t) + t = (y'(t))^2 + 4 + y^3(t), & t > 0, \\ y(0) = 0, \quad y'(0) = 1. \end{cases}$$

$$2) \begin{cases} ty'''(t) + t^2y''(t) + t^3y'(t) + t^4y(t) + 1 = 0, & t > 0, \\ y(0) = 1, \quad y'(0) = 2, \quad y''(0) = 3, \end{cases}$$

Příklad 4. Mějme následující počáteční úlohu

$$(1) \begin{cases} y_1'(t) = y_2(t), & t \in I, \\ y_2'(t) = -y_1(t), & t \in I, \\ y_1(0) = 0, \\ y_2(0) = 1. \end{cases}$$

1. Určete $\mathbf{f}$, $\mathbf{y}$ a $\mathbf{y}_0$ tak, abychom mohli počáteční úlohu (1) zapsat ve tvaru

$$\begin{cases} \mathbf{y}'(t) = \mathbf{f}(t, \mathbf{y}(t)), & t \in I, \\ \mathbf{y}(0) = \mathbf{y}_0. \end{cases}$$

2. Rozhodněte, zda je funkce $\mathbf{f}$ spojitá na $I \times \mathbb{R}^2$.

3. Rozhodněte, zda je funkce $\mathbf{f}$ globálně lipschitzovská vzhledem k druhé proměnné na $I \times \mathbb{R}^2$. Pokud ano, určete konstantu lipschitzovskosti ℓ .

4. Rozhodněte o existenci a jednoznačnosti řešení počáteční úlohy (1).

5. Určete prvních pět členů Picardových aproximací řešení Cauchyovy úlohy (1) s volbou nulté aproximace $\mathbf{y}_0(t) \equiv \mathbf{y}_0$.

6. Určete tvar n -té Picardovy aproximace $\mathbf{y}_n(t)$, $n \in \mathbb{N}$.

7. Určete limitní vektorovou funkci $\mathbf{y} = \mathbf{y}(t)$ posloupnosti Picardových aproximací $(\mathbf{y}_n(t))$.

8. Převedte počáteční úlohu (1) na počáteční úlohu pro jednu diferenciální rovnici druhého řádu.

9. Najděte všechna řešení diferenciální rovnice druhého řádu z předchozího bodu.

Příklad 5. Mějme následující počáteční úlohu

$$(2) \quad \begin{cases} y''(t) + ty'(t) = 0, & t \in I, \\ y(0) = 0, \\ y'(0) = 1. \end{cases}$$

1. Určete $\mathbf{f}$, $\mathbf{y}$ a $\mathbf{y}_0$ tak, abychom mohli počáteční úlohu (2) zapsat ve tvaru

$$\begin{cases} \mathbf{y}'(t) = \mathbf{f}(t, \mathbf{y}(t)), & t \in I, \\ \mathbf{y}(0) = \mathbf{y}_0. \end{cases}$$

2. Rozhodněte, zda je funkce $\mathbf{f}$ spojitá na $I \times \mathbb{R}^2$.
3. Rozhodněte, zda je funkce $\mathbf{f}$ globálně lipschitzovská vzhledem k druhé proměnné na $I \times \mathbb{R}^2$. Pokud ano, určete konstantu lipschitzovskosti ℓ .
-

Výsledky:**Příklad 1.**

1) a) globální existence a jednoznačnost: $\ell = \max_{t \in \langle t_1, t_2 \rangle, u \in \mathbb{R}} \left| \frac{\partial f}{\partial y}(t, u) \right| = \max\{|t_1|, |t_2|\}$, tedy existuje právě jedno řešení na intervalu $I = \langle t_1, t_2 \rangle \subset \mathbb{R}$,

b) lokální existence a jednoznačnost: f je globálně lipschitzovsky spojitá vzhledem k druhé proměnné (viz a)), tedy je i lokálně lipschitzovsky spojitá vzhledem k druhé proměnné na D , pro dostatečně velké α, β je $m = 1$, $h = \min\{\alpha, \beta\}$, tedy existuje právě jedno řešení na intervalu $I = \langle 0, C \rangle$, $C > 0$,

2) a) globální: $\left| \frac{\partial f}{\partial y}(t, u) \right| = \frac{2}{3\sqrt[3]{y}}$, tedy není omezená pro $y \rightarrow 0$ a f není lipschitzovsky spojitá vzhledem k druhé proměnné. Neumíme tedy rozhodnout.

b) lokální: f je spojitá na D , ale není tam lipschitzovsky spojitá vzhledem k druhé proměnné. Je zajištěna existence řešení počáteční úlohy, ale ne jednoznačnost (o té neumíme rozhodnout).

3) a) globální existence: tedy nemůžeme rozhodnout o globální existenci a jednoznačnosti,

b) lokální existence: $\ell = 2(1 + \beta)\alpha^3 + 3(1 + \beta)^2\alpha^2$, $m = \alpha^3(1 + \beta)^2 + \alpha^2(1 + \beta)^3$, $h = \min\left\{\alpha, \frac{\beta}{\alpha^3(1 + \beta)^2 + \alpha^2(1 + \beta)^3}\right\}$,

$C = \max_{\alpha > 0, \beta > 0} h \doteq 0.482948$, $I = \langle 0, C \rangle$, tedy existuje právě jedno řešení na intervalu $I = \langle 0, C \rangle$.

4) a) globální: f není spojitá na $\langle t_1, t_2 \rangle \times \mathbb{R}$, tedy neumíme rozhodnout,

b) lokální: f je spojitá na $D = \langle 0, \alpha \rangle \times \langle 1 - \beta, 1 + \beta \rangle$, $0 < \beta < 1$, $\ell = \frac{\alpha}{(1 - \beta)^2}$, $m = e^\alpha + \frac{\alpha}{1 - \beta}$,

$h = \min\left\{\alpha, \frac{\beta}{e^\alpha + \frac{\alpha}{1 - \beta}}\right\}$, $C = \max_{\alpha > 0, \beta > 0} h \doteq 0.298679$, $I = \langle 0, C \rangle$, tedy existuje právě jedno řešení na intervalu $I = \langle 0, C \rangle$.